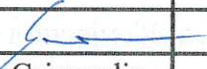

Herceghalom Község
Önkormányzata

	Leadás		Előterjesztés			
	Dátum	Aláírás	Nyílt	Zárt	Egyszerű	Minősített
Előterjesztő			X		X	
Ügyintéző			Bizottsági tárgyalás időpontja			
Pénzügyi előadó						
Jegyző	04.25.		HKB		PTB	
Polgármester	04.24.	Csizmadia Zsuzsa				X

Meghívott személy: -

Melléklet: Gazdasági Program-tervezet

ELŐTERJESZTÉS

Herceghalom Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2025. május 06. napján megtartásra kerülő munkaterv szerinti, nyilvános ülésére

Tárgy: Döntés Herceghalom Község Önkormányzatának 2025-2029. évi Gazdasági Programjáról

Tisztelt Képviselő-testület!

Tisztelt Bizottság!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program, fejlesztési terv tartalmazza az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket is.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény nem rendelkezik a Gazdasági Program formai és tartalmi követelményeiről.

A Mötv. szerint:

"116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó

figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) * A gazdasági program, fejlesztési terv – a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani."

A Gazdasági Programot már a Képviselő-testület korábbi ülésén tárgyalta, azonban nem került elfogadásra.

Kérem a Tisztelt Képviselőket, hogy az előterjesztést vitassák meg és a programot fogadják el.

Határozati javaslat:

Egyszerű szavazati többséget igénylő döntés!

Herceghalom Község Önkormányzata Képviselő-testületének/2025.(IV....) számú határozata:

Herceghalom Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
–a mellékelt szöveggel megegyezően–
elfogadja Herceghalom Község Önkormányzatának
2025-2029. évi Gazdasági Programját.
Határidő: azonnal.
Felelő: Csizmadia Zsuzsanna polgármester.

Herceghalom, 2025. április 24.

Csizmadia Zsuzsanna sk.
polgármester

Herceghalom Község Önkormányzata

Gazdasági Program
2025 – 2029

1.Bevezetés

1.1 Előzmények

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 116. §- a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit Gazdasági Programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A Gazdasági Program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. A Gazdasági Program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A Gazdasági Program, fejlesztési terv tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket is.

Az Mötv. a Gazdasági Program formai és tartalmi követelményeiről részletesen nem rendelkezik.

1.2 A Gazdasági Program feltételei, célja

A Gazdasági Program feladata számba venni a település kiinduló adottságait, valamint azokat a folyamatokat, amelyek a következő időszakban meghatározhatják a helyi gazdaság mozgásterét, valamint ehhez képest rögzíteni a település által reálisan kitűzhető és kitűzendő célokat, meghatározni az irányokat. Megfogalmazni a jövőképet, kijelölni a rövid-, közép-, és hosszútávú fejlesztési terveket.

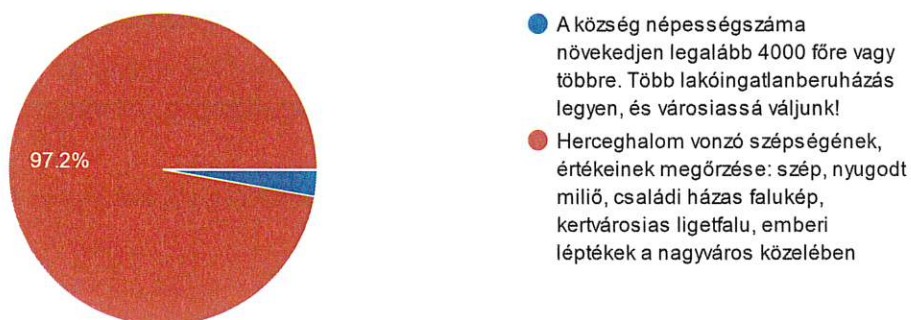
A cél az, hogy Herceghalom egy otthonos, élhető, hangulatos, értékőrző és -teremtő, egyúttal modern, magas színvonalú szolgáltatásokat nyújtó, dinamikusan fejlődő település legyen, ugyanakkor maradjon meg falusias-kertvárosias „zöld” jellege.

Ez nem csupán a Gazdasági Program deklarált célja, hanem küldetés is, mely origója, kiindulópontja minden döntésnek.

A jövőképet Herceghalom lakossága határozta meg, lásd a lenti ábra:

3. Hogyan képzei Herceghalom jövőjét? Milyen településen szeretne élni? Milyen települést szeretne Herceghalomból faragni?

109 responses

Forrás: Herceghalom, mert itt lakom választási csoport: 109 megkérdezett herceghalomi lakos

Már az előző ciklusra szóló Gazdasági Programban szóba került a paradigmaváltás szükségessége, mivel a pandémia okozta világméretű termelési és kereskedelmi válság nehéz helyzetbe hozta az ország gazdaságát. Ha még ez nem lett volna elég, 2022 februárjában kirobbant az orosz–ukrán háború, aminek világpolitikai és gazdasági következményei szintén nem erősítették-erősítik a magyar gazdaságot. A jövő kilátásait vizsgálva, így számos akadállyal szembesülünk, és fel kell tenniük a településfejlesztési célokat meghatározóknak a kérdést, hogy a jelenleginél mélyebb válságokra is fel kell-e készülni?

Döntően befolyásolja a gazdasági prognózis készítését az államháztartás helyzete és a makrogazdasági folyamatok pedig közvetlenül és áttételesen is befolyásolják településünk várható bevételeit, mivel nemcsak a központi költségvetési támogatásokra vannak hatással, hanem a helyi vállalkozásokra, lakossági fogyasztásra stb. is.

Herceghalom gazdasági potenciálját mindenekelőtt a kiemelkedő mértékű helyi iparüzési adója (HIPA) adja. A tervezést ezért rendkívüli mértékben befolyásolja, hogy milyen további változások várhatók az iparüzési adóbevételek tekintetében, és a bevételkiesést a kormány hogyan és miképpen pótolja. A fentiekből következik, hogy a jelen pillanatban szinte lehetetlen vállalkozás öt évre előre tervezni. Emiatt szükségesnek tartjuk a Gazdasági Program évenkénti felülvizsgálatát.

Hosszú távon emellett további megfontolásokat is figyelembe kell venni. Ha Herceghalom szeretné megőrizni elért pozícióit, gazdasági erejét, fejlettségét, szolgáltatási színvonalát, újfajta, innovatív stratégiára kell áttérnie.

Az anyagi eszközök megteremtéséhez az állami támogatások és a helyi bevételek mellett fokozott figyelmet kívánunk fordítani a pályázati lehetőségek felkutatására és minél eredményesebb kiaknázására, továbbá az önkormányzat sajátosságainak figyelembevételével új lehetőségek keresésére, és a meglévő források nagyobb mértékű kihasználására.

Jelen Gazdasági Program arra próbál választ adni, milyen eszközökkel őrizhető meg, sőt erősíthető tovább Herceghalom helyzete, az eddigi extenzív növekedés hogyan alakulhat át intenzív fejlődéssé. Ennek igyekszünk meghatározni a fő stratégiai pilléreit.

A Gazdasági Program kijelöli azokat az irányokat, amelyek abban az esetben is követendő stratégiát jelenthetnek, ha a gazdasági kilátások pozitívabban, és akkor is, ha negatívabban alakulnak.

Az elkövetkező évben szükséges az alábbi koncepciók kidolgozása, átvizsgálása:

- Integrált Településfejlesztési stratégia
- Intézményfejlesztési koncepció
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció
- Lakóingatlan-koncepció – *megfogalmazása a HÉSZ-ben és TKR-ben a Gazdasági Programban lefektetettek szerint*
- Közlekedésfejlesztési koncepció
- Zöld-kék infrastruktúra fejlesztési koncepció

2. Helyzetelemzés

Ez a fejezet Herceghalom helyzetének elemzését a demográfiai adatok, a településszerkezet (a közműveket, lakóingatlanokat és a szociális összetételt is idesorolva), a település gazdasági potenciálja, az önkormányzati érdekeltségek és intézmények, valamint a kistérségi lehetőségek témakörére vonatkozóan tartalmazza.

Herceghalom a kiköltözők számára vonzó település az agglomerációban. A 2005-ös Helyi Építési Szabályzat megalkotásakor a település vezetői egy mára már túlhaladott koncepciónak alárendelve határozták meg Herceghalom belterületeinek övezeti besorolását. Az akkor „Talentis – Szilícium völgy” néven elhíresült elképzelések Herceghalom számára egy ún. „tudásközpont” – központi funkciót álmodtak, minek következtében a település belterületein kisvárosias és vegyes területeket szabályoztak ki. A meg nem valósult irodakomplexumokat, a környéken tervezett campusokat, nagybani piacokat, egyetemeket stb. kiszolgáló lakóparkok lehetőségeit máig hordozza a Helyi Építési Szabályzatunk, ami mostanra vállalhatatlan és kényszerű kersztté vált, hiszen az önkormányzat a kötelező és az önként vállalt feladatait nem tudja a lakosság által elvárt színvonalon teljesíteni dömpingszerű, szabályozatlan mennyiségű beköltöző esetén úgy, hogy a nagyívű álmokból a tudásalapú vállalkozások Herceghalomra történő betelepülése nem, csak a lakóingatlan-beruházások valósulnának meg a közeljövőben gyors egymásutánban.

A továbbiakban is biztosítani kell a jövőben Herceghalom falusias jellegének megtartását, kisvárosi-zöldövezeti beépítési forma erősítését, valamint felül kell vizsgálni a közmű-, a

közlekedési-, a humán infrastruktúra (oktatási, nevelési és egészségügyi intézmények) meglévő és tervezett elemeit.

Hangsúlyozottan nem a fejlődés ellen vagyunk, hanem a kijelölt cél a település egészséges mértékű növekedése, ezért a kezünkben lévő eszközökkel el kell érni, hogy a beköltözések dinamikáját befolyásoljuk a herceghalomiak érdekében. A határozott álláspont az, hogy a még be nem épített lakóingatlan-fejlesztési területeken a későbbiekben családi házas övezetekké alakuljanak a most lakóparkszerű beépítési lehetőségek.

2.1. Demográfiai helyzetkép

2.1.1. Herceghalom lakosság számának alakulása a születések és halálozások számának tekintetében

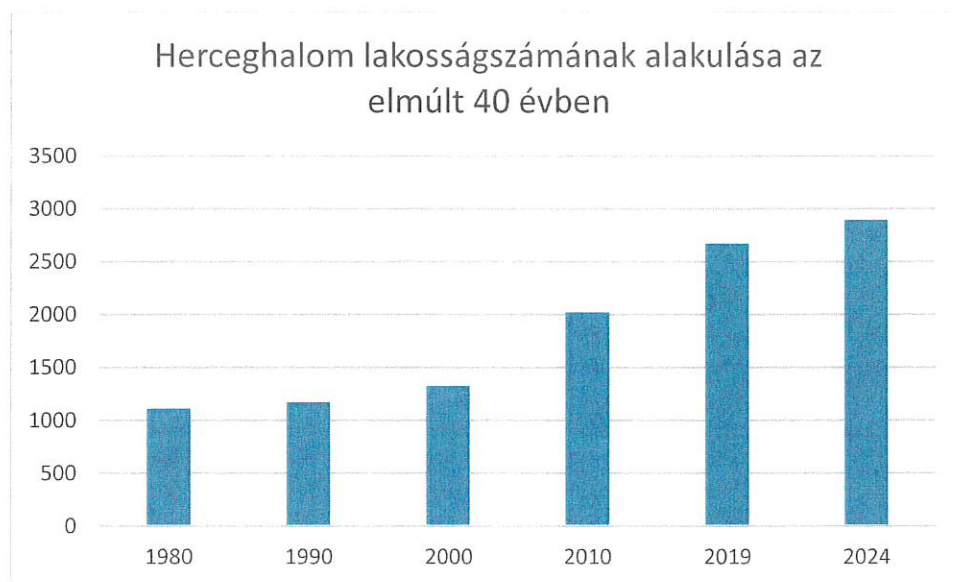
a) Születések, halálozások számának alakulása 2015 és 2024 között

Év	Születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)
2015	46	10
2016	41	11
2017	43	13
2018	40	30
2019	42	22
2020	25	19
2021	31	14
2022	38	21
2023	34	14
2024	18	11

Itt jegyezzük meg, hogy Herceghalom vonzó agglomerációs település a fiatal, gyermekes családok körében.

b) Herceghalom lakosságszámának alakulása az utóbbi 40 évben

1980-as lakosságszám:	1106 fő
1990-es lakosságszám:	1167 fő
2000-es lakosságszám:	1320 fő
2010-es lakosságszám:	2016 fő
2015-öslakosságszám:	2196fő
2016-oslakosságszám:	2423fő
2017-eslakosságszám:	2504fő
2018-as lakosságszám:	2586 fő
2019-es lakosságszám:	2668 fő
2020-as lakosságszám:	2737 fő
2021-es lakosságszám:	2784 fő
2022-es lakosságszám:	2863 fő
2023-as lakosságszám:	2863 fő
2024-es lakosságszám:	2892 fő

Herceghalom lakónépessége, ha lassabb mértékben is, de tovább fog nőni a következő időszakban. Az önkormányzat a lakosságszám további, jelentősebb növekedését különböző előírásokkal (a beépíthetőség, a belterületek nagyságának stb. szabályozása) lassíthatja, lakóingatlan-vásárlás, egyeztetés stb., de a folyamatot magát – meggyőződésünk szerint – nem állíthatja meg.

2.1.2. Herceghalom népességének kor szerinti összetétele

2024. december 31. napi adatok:

Kor szerinti csoportosítás	0-3 év	4-6 év	7-14 év	15-18 év	19-62 év	62 évtől
Férfi	81	59	179	85	869	148
Nő	63	61	152	71	895	229
Összesen	144	120	331	156	1764	377

Gyermek- és fiatalkorú	751 fő
Munkaképes korú	1764 fő
Időskorú	377 fő
Összesen:	2892 fő

A fenti adatok birtokában megállapíthatjuk, hogy Herceghalom lakosságának korösszetétele előnyösnek tekinthető. Herceghalomra újonnan betelepülő lakosság általában munkaképes korúakból tevődik össze, akik gyermekeikkel együtt költöznek településünkre.

A gyermekkorúak lakosságon belüli aránya a magyarországi tendenciákkal ellentétes. A gyermeknépesség aránya magasabb Herceghalmon a magyarországi átlaghoz képest, bár az előző évekkel szemben kevesebb a születések száma. Az óvodai férőhelyhiány megszűnt, az iskolában várható még néhány évig a település lélekszámához képest magas létszám.

Jelenleg tavalyi adatokkal rendelkezünk. A 2.1.2-es pontban látható a gyermekek kor szerinti megoszlása.

2.1.3. Herceghalom migrációs adatai

Budapestről vagy a magyarországi „vidékről” a 2000-es évek elejétől költöznek Herceghalomra új lakók. A 2000-es évek elején kialakításra kerülő „Móricz-liget” településrész kedvelté vált zömében a kisgyermekes fiatal családok számára. További nagy változást, illetve a lakosság számában növekedést a Vitalis lakópark megépítése, illetve kissé elhúzódozó ütemben a lakóparki ingatlanok évekkel a megépítés utáni eladása jelentette. A lakóparki ingatlanok értékesítését a 2008-as válság késleltette. Megépülése utáni években mindösszesen a lakások 10%-a kelt el. A 2010-es évek végére azonban már minden lakás eladásra került, fiatal, a családalapítás előtt vagy épp kisgyermekes családok kedvelt kiköltözési célpontjává vált a lakópark. Az utóbbi években ismét megsokszorozódott a kiköltözni vágyó, általában fiatal családok száma, emiatt Herceghalom éves vándorlási „egyenlege” nagy valószínűséggel továbbra is pozitív marad, ugyan a belterületi ingatlanok száma kevés, de „köszönhetően” a 2005-ös téves koncepciójú HÉSZ-nek, mód és lehetőség van sűrű beépítésű lakóparkok, tömbházak megépítésére. Itt kell

megjegyezni, figyelembe véve az itt élők akaratát is, a jelenlegi településvezetés az effajta beépítési lehetőségeknek igyekszik határt szabni.

Elmondható, hogy a humáninfrastruktúrára szociális és egészségügyi ellátórendszerre, nevelési intézményekre többletterhek fognak idővel hárulni.

Összefoglalva: míg Magyarország népességének lassú fogyása figyelhető meg, addig Herceghalmon, elsősorban a főváros irányából tapasztalható bevándorlás hatására, egy dinamikus és hosszan tartó lakosságszám-növekedést tapasztalunk. Habár a lakosságszámnak a korábbihoz hasonló ütemű növekedése nem várható, a község önkormányzatának választ kell találnia arra a kérdésre, hogy a megnövekedett lakosságszám milyen fejlesztéseket indukál – ezt az intézményi igények várható alakulása oldaláról szükséges áttekintenie. Ezért kell megalkotni egy intézményfejlesztési koncepciót, illetve kérdés az, hogy a lakosságszám további növekedésének elősegítése célja-e a településnek, vagy bizonyos eszközökkel megpróbál gátat vetni a további bővülésnek, illetve a bővülést a településen lakók által még elviselhető mértékben, egészséges keretek között tartja. E tekintetben kiemelkedően fontos a fenntarthatósági szempontok vizsgálata és figyelembevétele.

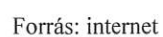
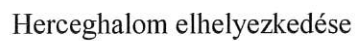
Végezetül érdemes arra is felhívni a figyelmet, hogy az új, betelepülő lakosok általában az aktív korosztályból kerülnek ki, akik gyermekeikkel együtt érkeznek Herceghalomra. Ennek alapján a község öregedési indexe a lakosságszám fenntartható növekedését valószínűsíti.

2.2. Településszerkezet, lakóingatlanok és közműellátottság

2.2.1. Herceghalom gazdaságföldrajzi adatai

A jelen alfejezetben a következő szempontok szerint elemezzük Herceghalom gazdaságföldrajzi adatait: területe, elhelyezkedése, főútjai, térbeli elhelyezkedése (településszerkezete és a lakosságának térbeli elhelyezkedése), lakásállományának szerkezete, közműellátottsága. Mindezek után a gazdasági adatainak elemzésére kerül sor, a következő szempontok alapján: a települési vállalkozások száma és összetétele, munkanélküliségi adatok, az önkormányzat bevételeinek és kiadásainak nagysága és összetétele.

Herceghalom területe	737,5695 ha
Belterület	182,1613 ha
Külterület	555,4082 ha

Herceghalom földrajzi fekvését alapvetően meghatározza, hogy a község Budapest agglomerációjához tartozik. Herceghalom mellett fut az M1-es autópálya, amely összeköti a fővárost Béccsel, illetve a Balatonhoz tartó M7-es autópálya is „karnyújtásnyira” van. Herceghalom egyedülálló fekvéséből adódik, hogy nem csak Budapest, de Bécs is közel fekszik hozzá: az autópályán 1,5-2 óra alatt megközelíthető az osztrák főváros. Emellett a Budapest–Bécs vasútvonal is közvetlen Herceghalom mellett halad el. Ezek az adottságok jelentősen hozzájárulnak a település tőkevonzó-képességéhez, hiszen a befektetők számára fontos szempont, hogy a telephely, a vállalat mennyi idő alatt közelíthető meg. **Sajnálatos tény, hogy Herceghalom külterületének nagysága nem ad ez irányban elég mozgásteret.**

A kormány döntött az M1-es autópálya 3 x 3 sávossá fejlesztése ügyében, melynek kivitelezése hamarosan el is kezdődik. A fejlesztés megvalósítása érdekében a képviselő-testület – a szükséges mértékben – módosította a Helyi Építési Szabályzatot, és lakossági nyomásra sikeresen elérte, hogy a település teljes hosszában zajvédő-fal épüljön az M1 autópálya mellett. A fejlesztés megkönnyíti a település lakosainak munkába járását Budapestre, illetve a környező településekre való eljutást. A vasúti, kötöttpályás közlekedés jelen van Herceghalmon. Ez vonzó a kiköltözők számára, hisz nagymértékben megkönnyíti a Budapesten történő munka, tanulás vagy szórakozás céljára történő bejutást. A település ugyan rendelkezik Közlekedési Koncepcióval, amit a folyamatosan változó körülményekhez hozzá kell igazítanunk, de a koncepció nem nyújt megoldást a már most problémás és balesetveszélyes közlekedési gócpontok feloldására, de lehetőséget sem ad arra, hogy a közeljövőben a fejlesztési irányok meghatározásánál figyelembe vegyük, vagy alkalmazzuk a tanulmányt. Ezért szükséges a meglévő közlekedési tanulmányterv felülvizsgálata és az e ciklusban újraalkotásra kerülő településfejlesztési koncepció összehangolása.

A kistérségi kerékpárutakhoz, illetve a kiépülő országos kerékpárút-hálózathoz való kapcsolódás elemi érdeke a településnek. Ez a következő időszak feladata, mely feladatnak a Versenyképes Járások Program keretei lehetőséget adhatnak a megvalósítására..

2.2.2. Herceghalom útjai

Herceghalom infrastrukturális beruházásainak tervezése során célszerű figyelembe venni a község úthálózatait egyre inkább leterhelő és növekvő belső forgalmat. Ez reggelente okoz leginkább problémákat a Gesztenyés úton a nevelési intézmények körül, illetve a vasút felé haladók esetében a Petőfi utcában. Az úthálózat leterheltségét ugyanakkor nem csak kapacitásbővítéssel, hanem alternatív közlekedési lehetőségek biztosításával is csökkenteni lehet.

A településvezetés célja, hogy Herceghalom valamennyi – lakosság által használt – útját szilárd útburkolat borítsa és ezeket a fejlesztéseket pályázatok útján, de akár önerőből is folyamatosan megvalósítsa. A település útjain kiemelten fontos figyelmet fordítunk a biztonságos közlekedésre, így a gyalogosátkelők biztonsága és a forgalom lassítása szerves részét képezi a település közlekedési koncepciójának.

A település vezetése kiemelt fontosságúnak tartja, hogy az utak magas minősége érdekében az utak felújítása, aszfaltozása során csak és kizárólag szegéllyel ellátott utat terveztet és valósít

meg. A meglevő utak esetében sok helyütt ugyanis gond a szegélyek hiánya, ami kátyúk megjelenését és feltöredezést von maga után. Célunk, hogy a ciklus végére a település belterületein valamennyi út szilárd burkolatot kapjon. Ezután pedig a meglevő, rosszabb állapotban található útszakaszok javítása kezdődjön meg. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a község közigazgatási határán belül található és az azt átszelő 1. számú fő közlekedési út kopórétege a teljes település területén ún. csendes burkolatot kapjon, ezzel is hozzásegítve a lakosságot a komfortosabb élethez. A kopóréteg csere az 1.sz főút Herceghalommal párhuzamosan futó szakaszán a 2019-2024-es ciklusban 2/3-ad részben megvalósult, a település 2025.évi költségvetésében betervezésre került a további szakasz megvalósításához szükséges összeg.

2.2.3. Térbeli szerkezet

Herceghalom térbeli szerkezetét megragadhatjuk a Településszerkezeti Terv alapján, azaz a település fizikai infrastruktúrája, épületei, útjai, közművei stb. szerint.

Herceghalom Község Önkormányzatának Településszerkezeti Terve a következő kategóriákba sorolja be Herceghalom egyes területeit: lakóterület (kisvárosias, kertvárosias), vegyes terület (központi, településközpont), gazdasági terület (kereskedelmi-szolgáltató), parkok, véderdő, lásd táblázat.

A Településszerkezeti Terv alapján az egyes területek jelenlegi és tervezett nagysága a következő:

- Kisvárosias lakóterület nagysága
- Kertvárosias lakóterület nagysága
- Településközponti vegyes területek nagysága
- Központi vegyes területek nagysága
- Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területek nagysága
- Vegyes területek nagysága.

A TELEPÜLÉS TERÜLETI MÉRLEGE

Területfelhasználási egység	Jele	Mérete (ha)
Beépítésre szánt területek		336,44
lakóterület – kisvárosias	Lk	8,93
lakóterület – kertvárosias	Lke	96,48
vegyes terület – településközpont	Vt	35,44
gazdasági területek – kereskedelmi, szolgáltató	Gksz	139,73
különleges területek – temető	Kte	4,66
különleges területek – oktatási	Ko	20,69
különleges területek – rendkreációs	Kre	6,03
különleges területek – közmű	Kkm	0,99
különleges területek – sport	Ksp	25,68
Beépítésre nem szánt területek		396,89
közúti közlekedési terület	KÖa	62,54

	KÖf KÖu KÖp	
kötőpályás közlekedés (vasút) területe	KÖk	14,59
zöldterület	Zkk Zkp	1,75 2,93
védelmi erdőterület	Ev	103,46
közműterület	Ek	2,28
általános mezőgazdasági terület	Má	198,09
vízgazdálkodási terület	V	4,45
természetközeli területek	Tk	4,62
A Település közigazgatási területe összesen		733,33

A rendelkezésre álló fejlesztési területek behatárolt nagysága miatt felvethető, hogy a település törekedjen a környékén található állami tulajdonban, illetve magánkézben lévő területek gazdaságos és ésszerű kereteken belüli megvásárlására.

Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy Herceghalmon a beépített területek nagysága és aránya folyamatosan nő. A lakóterületeken a kertvárosias jelleg erősödése a településen élők és a vezetők törekvése.

2.2.4. Herceghalom szociális összetétele, szociális támogatások

Herceghalom lakossága a település bővülését követően több mint duplájára növekedett az elmúlt 15-20 évben. Többnyire a fiatal, kisgyermekes családok költöztek Herceghalomra, akik körében a szociális rászorultság elenyésző. Előfordultak és sajnos a jövőben is előfordulhatnak ingatlan árverések, aminek következtében családok kerülhetnek utcára. Az érintett családok az adott ingatlan árverés előtti elidegenítésével és kisebb ingatlan vásárlásával, esetleg a településről elköltözéssel meg tudták oldani a lakhatásukat, az önkormányzatnak eddig 2 alkalommal kellett beavatkozni ideiglenes lakhatás segítségével.

Az önkormányzat 10 piaci alapú és szolgálati, illetve 3 szociális bérlakással rendelkezik, melyeket folyamatosan bérelnék a cégek, magánszemélyek. A település – Budapest közelsége, illetve a jó közúti kapcsolatai miatt – kedvelt célpontja az agglomerációba települni vágyóknak, így az ingatlanárak igen magasak, illetve nagyon nehéz bérelhető ingatlant találni, mely az albérlési árakat is magasban tartja.

Herceghalom Község Önkormányzatának Képviselő-testülete települési támogatást állapíthat meg – saját rendelete alapján – rendkívüli, létfenntartást veszélyeztető élethelyzet áthidalására, gyógyszerköltségek támogatására, tartósan beteg közeli hozzátartozó ápolásának támogatására, illetve lakhatás támogatására. Települési támogatás keretén belül biztosítja az arra rászoruló családok gyermekeinek a táboroztatási költségek finanszírozását.

A települési támogatást igénylő, illetve jogosult családok száma, illetve a kifizetés összege nagymértékben függ a halálesetek számától, hiszen a temetési költségekhez történő hozzájárulás az elmúlt évek áremelkedéseit figyelembe véve 150.000,- Ft esetenként.

A rendszeresen támogatásra szoruló családok száma évek óta kb. 25–30, akik többször, akár havi rendszerességgel fordulnak kérelemmel az önkormányzathoz.

Herceghalom a második világháborúig uradalmi major volt, utána települt ide a Herceghalomi Kísérleti Gazdaság, illetve az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutató Intézet, mely vonzotta a dolgozókat az ország minden részéről. A mostani időszakra ezek az emberek idősek lettek, többségük családban él, azonban vannak néhányan, akiknek az ebédjéről az önkormányzat, az ellátásukról pedig a házi segítségnyújtás gondoskodik (13–17 fő évenként a 2892 fős lakosságszámból).

Települési támogatások kifizetésének alakulása:

	2022.		2023.		2024.	
	ellátások száma (fő)	kifizetett összeg (Ft)	ellátások száma (fő)	kifizetett összeg (Ft)	ellátások száma (fő)	kifizetett összeg (Ft)
Rendkívüli élethelyzet	41	3 823 659	45	4 732 000	51	4 432 475
Gyógyszerköltség támogatás	7	364 000	6	410 600	7	564 500
Lakhatási támogatás	2	64 800	2	14 700	0	0
Ápoláshoz nyújtott támogatás	1	342 000	1	402 000	1	402 000
Táboroztatási támogatás	52	1 400 000	37	1 500 000	10	395 000

Évek óta szervez az önkormányzat az általános iskolával közösen nyári napközis tábort – kedvezményes áron – a nyári szünet heteire, előzetes igényfelmérés alapján. Arra a hétre, ahová legalább 10 gyermek jelentkezik, 2 pedagógus részvételével kerül egy-egy tematikus hét megtartásra. Az a tapasztalat, hogy szükség van a táborra, az alsó tagozatosok veszik igénybe, általában 20–25 fős átlagléttszámmal. A nyári szünet 13–15 hetéből úgy tűnik, hogy 5–6 hétre van igény rendszeresen a szülők részéről. A táborok költségeire az önkormányzat évenként 1 500 000,- Ft keretösszeget biztosít.

2019-től támogatja az önkormányzat az újszülöttek családjait abban az esetben, ha mindkét szülő a baba születése előtt legalább 6 hónapja bejelentett lakcímmel rendelkezik a településen. Az első gyermek születését 40 000,- Ft-tal, a másodikat 50 000,- Ft-tal, minden további gyermek esetében pedig 60 000,- Ft a támogatási összeg.

A bölcsődés korúak nappali ellátása problémát okoz a szülőknek. A településen három vállalkozó fogadja a bölcsődés korú gyermekeket, melynek ellátási díjához az önkormányzat a

rendeletében foglaltaknak megfelelő családok tekintetében 42 000,- Ft-tal járul hozzá havonként és gyermekenként. A támogatást igénybe vevők száma kb. 15–17 fő évenként.

A felsőoktatásban nappali tagozaton tanuló herceghalomi lakcímmel rendelkező diákok pályázattal fordulhatnak az önkormányzathoz, melyben ösztöndíj-támogatás megállapítását kérhetik. Az ösztöndíj elnyerésével vállalják, hogy lehetőségeikhez mérten segítséget nyújtanak az önkormányzati programok szervezésében, lebonyolításában.

A képviselő-testület 2024-től támogatja a nappali tagozatos tanulók nyelvtanulási költségeinek támogatását abban az esetben, ha a kérelmező a nyelvvizsga megszerzését megelőzően legalább 2 éve herceghalomi lakóhellyel rendelkezik, illetve a rendeletben meghatározott 6 nyelv egyikéből B2, vagy annál magasabb szintű nyelvvizsgát tesz. A támogatás mértéke 100 000,- Ft/fő. A támogatás egy személy részére egy alkalommal igényelhető.

Tehetséggondozás – felzárkóztatása a 3-14 éves korosztály számára olyan támogatási forma, melyet a településen működő két oktatási intézménye

2.2.5. Herceghalom közműellátottsága és hulladékgazdálkodása

Herceghalom az országos átlaghoz viszonyítva jól áll közműellátottságban. A vezetékes ivóvízhálózat minden háztartásba elér, csakúgy, mint a vezetékes gáz. A közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat is kiépített, 2 ingatlan 8 lakás kivételével.

A vezetékes vízhálózat esetében leterheltség miatt a reggeli és esti időszakban problémák léphetnek fel a víznyomás elégtelensége miatt. A település egyes részein viszont gyakori jelzés az erős nyomás miatti csőtörés. Mindezek miatt szükségesnek tartjuk egy hidroglobusz, azaz egy víztorony építését, amely építés tervezési és kivitelezési költségei évek óta a település Gördülő Fejlesztési Tervében szerepel.

Az ivóvíz keménysége és kiemelkedően magas ára hosszú ideje probléma az itt lakók számára. A településen lakók a vezetőkthől kérnek és várnak megoldást ennek orvoslására. Meg kell vizsgálni a környezet korábban, vagy a jelenben is működő, ivóvízellátásra alkalmas kutjainak kapacitását, állapotát az ivóvízkapacitás bővítésének érdekében.

A települési kommunális és zöld hulladék elszállítását a Collect Viridis Kft. végzi. Az önkormányzat lakossági igények alapján további lehetőségeket keres a településen keletkezett zöldhulladék kezelésére, illetve hasznosítására.

2.3. Pénzügyi helyzet

Az önkormányzat a fizetőképessége fenntartásához külön állami támogatást nem vett igénybe, továbbá működési, illetve fejlesztési hitel felvételére sem került sor és a jövőben sem kíván élni e lehetőséggel.

Az OTP Nyrt.-nél 2023-ban 500 000 000,- Ft, 2024-ben 480 000 000,- Ft, míg 2025. évben 900 000 000,- Ft lekötött betéttel indult.

A 2025-ös évet 579 040 204,- Ft tartalékkerettel kezdi meg.

2.3.1. Az önkormányzat költségvetésének kiadási és bevételi főösszege 2023-ban és 2024-ben (ezer forintban):

	2023	2024
Kiadási főösszeg	2 669 294	2 334 006
Bevételi főösszeg	2 669 294	2 334 006
Lekötött betét	480 000	900 000

	2023	2024
Ebből beruházások	773 601	268 189
Felújítási kiadások	20 402	70 389

2.3.2. A költségvetési bevételek

- Az Önkormányzat közhatalmi bevételei a 2023-as költségvetési évhez képest csökkentek, a közhatalmi bevételek összege 2023-ban 1 022 671 e Ft, 2024-ben 914 501 e Ft volt.
- A támogatások mértéke 2024-ben emelkedett, 2023-ban 293 767 e Ft, 2024-ben 339 578 e Ft volt.

2.4. Herceghalom gazdasági potenciálja – várható önkormányzati bevételek és kiadások

A fenti információk ismeretében kérdéses, hogy a jelenlegi fejlődési pályáján célszerű-e logisztikai tevékenységet végző vállalkozásokat a településre csábítani, vagy döntően a magas hozzáadott értékű, tudás és technológia alapú termékek és szolgáltatások előállítására érdemes fókuszálni. Meggyőződésünk, hogy az utóbbi a helyes út.

A közös gondolkodásunkban erősíteniünk kell a helyi vállalkozásokat és lehetőség szerint segíteni, támogatni a helyi termelőket.

2.4.1. Vagyonszerkezet

Vagyonelem megnevezése	Az összes vagyonból a vagyon részaránya becsült érték (ezer forintban – nettó)
Immateriális javak	0
Ingatlan és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	3 262 709
Vagyonkezelésbe átadott eszközök	176 365
Egyéb eszközök	74 612

Összegzés: a jelenlegi gazdasági kilátások azonban óvatosságra intenek azzal kapcsolatban, hogy számolhatunk-e úgy, hogy minden töretlenül megy majd tovább a következő időszakban.

Ahogy fentebb már jeleztük, a saját bevételek esetében az iparüzési adóból származó bevételek alapvetően meghatározóak. Az iparüzési adóbevételek Herceghalmon impozáns mértékben nőttek az utóbbi években is:

IPARÜZÉSI ADÓ NÖVEKEDÉSÉNEK MÉRTÉKE AZ UTÓBBI 10 ÉVBEN 176,15%

Az iparüzési adó növekedését három tényező együttes hatása magyarázza. Egyrészt a működő vállalkozások száma továbbra is növekszik, másrészt a vállalkozások bevételei is dinamikusan növekednek.

2013-tól nem marad helyben a személyi jövedelemadó.

ADÓBEVÉTELEK ALAKULÁSA AZ UTOLSÓ 5 ÉVBEN (ezer forintban)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023	2024
Iparüzési adó	420 252	456 210	513 704	917 765	800 465
Idegenforgalmi adó	5 698	7 528	15 550	22 395	24 028
Telekadó	36 861	37 313	38 604	81 313	85 781
Egyéb közhatalmi bevételek	1 489	852	1 397	1 041	4 082

Az elmúlt időszak eseményei ugyanakkor rámutatnak arra, hogy a település gazdasága nem sebezhetetlen.

Összefoglalóan azt mondhatjuk: ahhoz, hogy Herceghalom adóbevételei továbbra is aktív növekedést mutassanak, aktív külső marketing munkára, sajátos kulturális profil megtalálására és felmutatására van szükség, illetve koncepcióváltásra a vezetés körében. Ez alatt azt értjük, hogy a politikai vezetők (képviselő-testület) és az intézményvezetők körében paradigmaváltásra van szükség. Szakítani szükséges a máig érzékelhető, a 2010-től 2019-ig tartó két önkormányzati ciklusban plasztikusan jelen lévő, berögződött, elavult felfogással és egy vállalkozói szemléletű gondolkodás mentén kell a jövőt meghatározni és a jelent kialakítani. Meggyőződésünk, hogy csak úgy tudjuk Herceghalom vonzó jellegét megőrizni, ha a vezetés nyitott az innovációra. A település jövedelemtermelő-képességét folyamatosan növelni kell, hiszen egyrészt a település által végrehajtott beruházások növelni fogják a folyó kiadásokat, másrészt csak a jövedelemtermelő-képesség fokozásával tartható fenn az a fejlődési ütem, amelyet a település célul tűzött maga elé.

2.4.2. Herceghalom Község Önkormányzatának bevételei és kiadásai

Teljesítés	Bevétel	Kiadás	Maradvány
2021	1 760 240 217	1 064 427 421	695 812 796
2022	2 372 590 015	1 738 954 536	633 635 479
2023	2 173 375 989	1 987 404 974	185 971 015
2024 várható	1 706 057 355	1 416 311 730	289 745 625

2025 tervezett	2 327 910 869	2 327 910 869	0
----------------	---------------	---------------	---

2.5. Analízis

Erősségek

1. Budapest közelsége
2. Autópályák közelsége
3. Lakosság magas iskolázottsága
4. Kedvező demográfiai helyzet
5. Alacsony munkanélküliség
6. A lakosság magas vásárlóereje
7. Zöld környezet
8. Magas innovációs potenciál
9. Jelenleg magas adóbevételek
10. Nyugodt környezet

Gyengeségek

1. Kevés bel-, külterület
2. Területfejlesztés korábban rendszerszerű megfogalmazása magánterületeken
3. A jövő kismértékű tervezhetősége
4. identitásgyengeség-fluktuálódó lakosság

Veszélyek

1. Konszenzusos településfejlesztési stratégia és koncepció hiánya
2. Lassuló ütemű fejlődési lehetőségek
3. Önkormányzati finanszírozás
4. Válságok tartós hatásai
5. Intézményhálózat túlterheltsége
6. Növekvő működési kiadások
7. Kitértesség 1-2 nagy helyi cégnek a bevételek tekintetében
8. Településfejlesztés újragondolásának nehézségei

Lehetőségek

1. Idegenforgalom, turizmus
2. Tudásorientált vállalkozások betelepülése
3. Önellátás erősítése
4. Környezettudatos technológiák
5. Kerékpárhálózathoz csatlakozás
6. Közlekedési adottságok

2.6. Herceghalom erősségei

Herceghalom sikereit elsősorban annak köszönheti, hogy a fekvéséből adódó előnyöket a rendszerváltást követő évtizedekben a vezetés következetesen kiaknázta. Budapest közelsége, valamint a település mellett futó autópálya együttesen kínálta a lehetőségeket.

Herceghalom gazdasági erejét jelzi az önkormányzat egy főre jutó iparüzési adóbevételének a magyar települések közötti kimagasló mértéke, a településen működő vállalkozások száma és a rendkívül alacsony munkanélküliségi ráta.

Herceghalom Község Önkormányzata a rendszerváltás óta tudatosan megalkotta és fejleszti szolgáltatásait, aktív, fejlesztő gazdaságpolitikát folytat, ezért egyértelműen szolgáltató önkormányzatként jellemezhetjük.

A településen található, vagy a község által fenntartott intézmények szakmai színvonala jó, megfelel a kor igényeinek. Nem véletlen, hogy a környező településekről is ezen intézmények szolgáltatásait többen szeretnék igénybe venni.

A község demográfiai helyzete szintén kiemelkedik a magyar települések átlagából. Miközben a település lakossága dinamikusan növekszik, ez a növekedés nem jár együtt a lakosság gyors elöregedésével. Községünk lakosságának aktivitási rátája magas, az eltartottak aránya az országos átlaghoz képest alacsony. A kedvező képet kiegészíti a lakosság átlag feletti iskolázottsága. Az újonnan Herceghalomra települő lakosok általában a társadalom magas státuszú rétegéből érkeznek: felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, és gyermekeikkel együtt, vagy családot tervezve érkeznek a településre.

Mindezekre az erősségekre támaszkodhat a vezetés, amikor elképzelt vízióját és gazdaságfejlesztési stratégiai célját kívánja megvalósítani. Nagy előrelépést jelent az tény is, hogy Herceghalom csatlakozik a most kialakuló Zsámbéki-medence Natúrpark kezdeményezéséhez, ezzel is elősegítve a település turisztikai fejlődését, illetve a ciklus fő célpontja a település egészére megalkotni a zöld és kék infrastruktúra tervét a településfejlesztési koncepció részeként.

2.7. Herceghalom gyengeségei

A gyengeségeket a fejlesztési stratégia kidolgozása során figyelembe kell vennie, és ezek megszüntetésére vagy csökkentésére kell törekednie.

Herceghalom lakossága szociológiai összetétele alapján nem mondható homogénnek, és ez a település képében, az itt élő különféle kultúrákban, értékrendekben is megmutatkozik. Az agglomerációban megfigyelhető nehéz és konfliktusokkal teli folyamat nálunk is jelen van, ez a trend napi szintű konfliktusokkal jár, az inkább a tradíciókhoz kötődő hagyományos falusias életmódot követő „öslakosok”, és Herceghalmot gyakran csak alvóhelyként használó városias értelmiségi rétegek között. A Vitalis-lakópark, mint különálló egység a település szövetében, gyakran cserélődő lakóinak a települési közösség aktív tagjaivá válni szintén konfliktusokkal teli folyamatot rejt magában.

Herceghalom gazdasági növekedését erősen behatárolja, hogy extenzív módon már nem képes növekedni, mivel a szabad területei fogyóban vannak. Ez a gyengeség egyben egy lehetőséget is rejt magában: meg kell találni az intenzív növekedés módját.

Az ingázók magas száma ugyan probléma az úthálózat leterheltsége miatt, azonban egy agglomerációhoz tartozó település esetében az ingázás természetes jelenség. Sokkal inkább gyengeségnek kell tartanunk az ingázók iskolai végzettség szerinti összetételét. Amíg Herceghalomról Budapestre elsősorban szellemi foglalkozású és magas iskolázottságú

munkavállalók áramlanak, addig Herceghalomra jelenleg inkább középfokú vagy alacsonyabb végzettséggel rendelkező munkavállalók érkeznek (logisztikai bázisok, szálloda). Herceghalom stratégiájának választ kell adnia arra a kérdésre, hogy hogyan képes megfelelő státuszú munkahelyeket biztosítani az itt élő magasan kvalifikált csoportoknak, hogy – a jó adófizetők körébe tartozó – munkahelyeik jó eséllyel a településen működjenek és ide fizessenek adót.

2.8. Herceghalom fejlődési lehetőségei

Turizmus

A turizmus fejlesztése a térségben, közösen kiérlelt koncepció alapján. Fontos látni, ha a kistelepülések nem kooperálnak egymással, rosszul járnak. Ide tartozik a kerékpározás népszerűsége és az úthálózathoz való csatlakozás is, ami rejt magában a szolgáltató szektorra nézve lehetőségeket (kerékpár üzlet, szerviz, frissítő pihenő).

Foglalkozni kell stratégiai szinten a kistérséggel, a környező településekkel történő összefogással (a fentebb már említett Zsámbéki-medence Natúrpark). Stratégiai fontosságú a kistelepülések szempontjából. Meg kell találni kistérségi, térségi szinten azokat az új és innovatív irányokat, melyek kiaknázása csak közösen történhet.

Tudásorientált vállalkozások befogadása

Arculat meghatározása, kulturális értékek előtérbe helyezése

Fontos, hogy a helyi vállalkozások a helyi lapban vagy információs felületeken is hirdessék meg állásaikat.

Tudásorientált vállalkozások, székhely-analízis.

2.9. Herceghalom fejlődését veszélyeztető tényezők

A fejlődés ütemét csak egy radikális paradigmaváltás segítségével lehet a jelenlegi szinten vagy annál magasabb szinten stabilizálni. Ennek során az extenzív gazdaságfejlesztési stratégiából a településnek intenzív gazdaságfejlesztési stratégiára kell áttérnie.

A település új gazdaságfejlesztési törekvéseinek középpontjában a logisztikai központok mellett a magas hozzáadott értéket előállító, kutatással és fejlesztéssel foglalkozó vállalatok bevonása lehet a cél. Az önkormányzat új megfogalmazandó stratégiája azonban hosszabb távon egy magasabb szintet eredményező fejlődési pályára állíthatja Herceghalmot.

A település demográfiai adatai alapján várhatóan nőnek a működési kiadások. Egyrésről Herceghalom lakossága nő, tovagyűrűző hatásai az egészségügyi és szociális ellátórendszerre, valamint az oktatásra is kiterjednek. Ezek alapján prognosztizálható, hogy az önkormányzat szociális, egészségügyi, oktatási és közbiztonsági kiadásai a jövőben növekedni fognak.

2.10. A település-stratégia szerepe a település életében

A megfogalmazott és kellő alapossággal átgondolt hosszú távú stratégiai program megalkotása, és ezeken keresztül a stratégiai célok kijelölése a megvalósítás, az eredmény mérőföldköve.

2.11. Integrált Településfejlesztési stratégia kialakítása

2.11.1. Integrált Településfejlesztési stratégia értelmezése a településfejlesztésben

- a mindig korlátozott forrásokból észszerű, egy irányba mutató fejlesztések történjenek;
- a fejlesztések valódi hatást gyakoroljanak, önmagát fenntartani és bővíteni képes bázisok jöjjenek létre;
- mindezek révén a szervezet versenyképessége javuljon és hosszabb távon is kikezdhetetlenné váljon.

Települések esetében a stratégia alkalmazása az előzőeken túl további jótékony hatásokkal jár:

- vonzó célok meghirdetése és azok megfelelő kommunikációja esetén a magánszektor, az üzleti szféra partnerként jelentkezik a célok közös megvalósításához;
- további források, pl. állami és európai uniós támogatások vonhatók be, tekintve, hogy azok ma már jórészt csak speciális témákban kiírt pályázatok útján nyerhetők el;
- az önkormányzat felügyelete alatt álló közösségi szolgáltatások (pl. oktatás, települési infrastruktúra) fejlesztését a megkülönböztető stratégia középpontjában álló területhez lehet illeszteni, ezzel is megerősítve azt, s egyben irányt adva az érintett közösségi szolgáltatásoknak is.

2.11.2. A településen funkciók elhelyezése

A településrendezési stratégiának át kell gondolnia a település strukturális módosítását, mely a megnövekedett lakosságlétszám miatt válik szükségessé.

2.11.3. Az intézményfejlesztési koncepció szerepe Herceghalom számára

Mottó: minőségibb szolgáltatás és költséghatékony gazdálkodás

Tekintettel a gazdasági prognózisok nagymértékű bizonytalanságára, a gyorsan változó folyamatokból fakadó követelményekre – a gazdálkodás, a fejlesztések, beruházások olyan megvalósulása tűzhető célul, amely úgy növeli a meglévő, magas színvonalú szolgáltatások minőségét, hogy egyúttal az eddiginél fegyelmezettebben, tervszerűbben veszi figyelembe a

beruházások költséghatékonyságát, adott esetekben feltételül szabva a megtérülés követelményrendszerét is.

2.11.4. A középtávú tervezés alkalmazása

Az önkormányzat számára minden évben, a költségvetés készítése során több – célszerűen három-öt évre előre tekintő, a körülmények széles körét figyelembe vevő prognózist kell készíteni. Ennek során az adott időszak évenkénti bevételeinek és működési kiadásainak előrejelzéséhez számba kell venni a pénzügyi viszonyokat befolyásoló várható fejleményeket és eseményeket (pl. demográfia, cégstruktúra, jogalkotás és egyéb, a bevételeket és ráfordításokat változtató tényezők). A várható bevételek évenkénti összegéből levonva a becsült éves működési költségeket, megkapható a település majdani költségvetésében fejlesztésre fordítható összeg.

Ezzel párhuzamosan kell évről évre vezetni és áttekinteni a település fejlesztése – gyakran nézetkülönbséget okozó, eltérő vélemények mentén is – olyan önkormányzati beavatkozást kívánó projektjeinek beárazott listáját, aminek az élen lévő projektjeiből látható, hogy a rendelkezésre álló keret az adott évben milyen értékű fejlesztési beruházásokat tesz lehetővé, így az egyes beruházási döntések a szélesebb összefüggések ismeretében, megalapozottabban hozhatók meg.

2.11.5. Igényfelmérésen alapuló beruházási döntések

A beruházási döntések megfelelő gazdasági hatékonyságú meghozatalának egyik biztosítéka azoknak az igényeknek a felmérése, amelyek kielégítésére az adott projekt vállalkozni kíván. Az ilyen megközelítésmód objektív alapokra helyezi a különféle kezdeményezések elbírálását, a spontán jelentkező lakossági igények megítélését, így igen alkalmas a gazdasági hatékonyság, az elköltött összegek eredményességének tervezésére.

Az ilyen igényfelmérések érdekében az éves költségvetés összeállítása során, a gördülő középtávú terv készítésével párhuzamosan meg kell tervezni azt is, hogy mely beruházásokhoz kell majd az év során reprezentatív igényfelmérést készíteni, és melyek készíthetők el az önkormányzat rendelkezésére álló adatokból, megalapozott, tényszerű információkból.

2.11.6. A tervezett beruházások költség–haszon elemzése

A költséghatékony gazdálkodás harmadik szükséges elemét a tervezett beruházások előzetes költség–haszon elemzése adja. A magyarországi közszférában nem, de az európai szokásrendben széles körben elterjedt az a gazdasági kultúra, amely a közérdekű, közszolgáltatásokat nyújtó közberuházások esetében is számol az adott beruházás bevételszerző képességével, a jelentkező költségek mellett számba veszi a lehetséges bevételeket, valamint az esetleges külső (a konkrét projekten kívül generált) hasznot, illetve költséget és ezek figyelembevételével ítélik meg a projekt gazdaságosságát.

Nem feltétlen cél minden esetben a gazdasági megtérülés – hiszen ez nem is lehetséges és nem is kívánatos –, de minden esetben számba kell venni a döntések meghozatala előtt az adott funkció optimális gazdaságossági viszonyait is, hogy a szükséges kiadások és a lehetséges bevételek egyenlege az önkormányzat szintjén optimalizálható legyen.

A beruházások tervezési programozása során ezért keresni kell a működéshez szervesen kapcsolódó, esetenként kínálatbővítő, annak bevételi oldalát erősítő funkciókat, és azok legjobb megvalósítási, elhelyezési módját. Olyan megoldásokat szabad csak preferálni, amelyek nem csökkentik az adott létesítmény profiljával összefüggő presztízsét, nem rontják megítélését, de kalkulálnak azzal, hogy számos, korábban nonprofitnak tartott tevékenység – mint például a kultúra – számos esetben komoly gazdasági hasznot eredményezhet, és azzal is, hogy a funkciók megfelelő keverése a szolgáltatások vonzerejét, azok szinergikus hatásait is erősíthetik.

2.12. Lakóingatlan-koncepció Herceghalmon

A Buda-környéki önkormányzatok által az elmúlt 10–20 évben követett – esetenként látens, nem tudatosult – megkülönböztető stratégiáit három fő csoportba sorolhatjuk:

- Egyes települések a szuburbanizációt kihasználva a módosabb réteg betelepülését célozták meg (pl. Telki, Nagykovácsi, Solymár, Herceghalom).
- Mások megpróbálták elzárni magukat, ezáltal a békességet, természetet kedvelők számára vonzóvá válni (pl. a Zsámbéki-medence települései).
- A települések harmadik csoportja az előbbi két stratégia különböző fokú (de inkább mérsékelt) követése mellett, valamint a földrajzi adottságok és a vonalas infrastruktúra mentén kiemelten támogatta az ipar és a kereskedelem betelepülését (Budaörs, Biatorbágy, Páty).

A módosabb réteg betelepülése magával hozta az igények erős megfogalmazását. A település szabad területe, infrastruktúrája, illetve részben helyi kereslete korlátot szab az iparüzési adót hozó, főként logisztikai cégek beköltöztetésének. A jövő „húzóágazatainak” ezért lehetőleg mérsékelt területi igénnyel, környezetbarát módon kell működnie.

Herceghalom lakónépessége, ha lassabb mértékben is, de tovább fog nőni a következő időszakban.

Akciók: Az önkormányzat a lakosságszám további, jelentősebb növekedését különböző előírásokkal (a beépíthetőség, a belterületek nagyságának szabályozása stb.) lassíthatja, lakóingatlan-vásárlás, egyeztetés stb., de a folyamatot magát – meggyőződésünk szerint – nem állíthatja meg. Településkép arculatot meghatározó HÉSZ-módosítás, zöldterületek gondozottságának biztosítása, parkosított területek növelése. Erőteljes fásítás, zöldterület növelése.

2.13. Szociális szolgáltatástervezési koncepció

A település demográfiai adatai alapján várhatóan nőnek a működési kiadások. Egyrésről Herceghalom lakossága nő, tovagyrúzó hatásai az egészségügyi és szociális ellátórendszerre, valamint az oktatásra is kiterjednek. Ezek alapján prognosztizálható, hogy az önkormányzat szociális, egészségügyi, oktatási és közbiztonsági kiadásai a jövőben növekedni fognak.

Akciók: óvoda-, iskola- és rendelő bővítés környezettudatos, zöld technológiák segítségével. Körzeti megbízotti jelenlét erősítése. Egészségmegőrző sportolási lehetőségek kialakítása, mint a street workout, vagy a sétáló utak felújítása a Kiserdőben.

2.14. Közlekedésfejlesztési koncepció

Herceghalom infrastrukturális beruházásainak tervezése során célszerű figyelembe venni a község úthálózatait egyre inkább leterhelő és növekvő belső forgalmat. Ez reggelente okoz leginkább problémákat a Gesztenyés úton a nevelési intézmények körül, illetve a vasút felé haladók esetében a Petőfi utcában. Az úthálózat leterheltségét ugyanakkor nem csak kapacitásbővítéssel, hanem alternatív közlekedési lehetőségek biztosításával is csökkenteni lehet.

A gyalogosközlekedés biztonsága érdekében felülvizsgáljuk Közlekedési Koncepciónkat és – szükség szerint – járda, illetve védett, kiemelt átkelők kialakításával növeljük a gyalogos közlekedés biztonságát. Folytatni kívánjuk a település útjainak minőségi fejlesztését szegélyépítéssel és felszíni vízelvezetéssel együtt. Szándékunkban áll a jövőben a helybéli gyorsbajtókkal, szabályszegőkkel szembeni határozott fellépés, a közlekedés biztonságát folyamatosan ellenőrző berendezések telepítésével.

Akciók: Közlekedési Koncepció felülvizsgálata, gyalogos forgalom előnyben részesítése autóforgalommal szemben, forgalom- és sebességszabályozás, új gyalogos átkelők létesítése, útfejlesztés szegélyépítés, VÍZELVEZETÉS (meglévő átfolyások, kimosások alapján újraépítés), légkábelek megszüntetése. Zajvédelem kialakítása. Szükséges kidolgozni a csapadékvíz felhasználásának lehetőségeit, felkészülve a globális felmelegedés miatti aszályos időszakokra, vízhiányra.

Az önkormányzat a fejlesztések során kizárólag földkabel elhelyezését támogatja, a korszerűsítéseknél törekedni kíván a légkábelek megszüntetésére, földkábellel való kiváltására.

A zajvédelem ügye prioritást kell, hogy élvezzen, mint beruházás a középtávú fejlesztési tervek között / M1-es autópálya, 1-es főút kopórétégcsere folytatás/.

3.1 Tudás-intenzív gazdaság

3.1.1. Kutatás-fejlesztéssel foglalkozó vállalkozások letelepedésének ösztönzése

Lakosságára jellemző, hogy magasan kvalifikált. A tudás-intenzív iparágak letelepítése kiváló lehetőségeket jelent, hiszen emberi erőforrásban megragadható adottsága mellett a vállalatok odavonzása szinte semmilyen negatív következménnyel nem jár. A környezetszennyezésben ezen iparágak kibocsátása nem jelentős, és nem generálnak nagy forgalmat sem. A településképbe jól beilleszthetők az inkubátorházak, ahol a kezdő vállalkozások megtelepedhetnek, modern, újszerű kialakításukkal. Az életminőségre tehát inkább pozitív hatást gyakorolnak ezek a vállalatok.

Az eredmény mérésénél mindkét szempont egyenlő arányban fontos. Egyrészt cél a megtelepedett vállalkozások számának növelése, másrészt a high-tech iparág vállalkozásai által megtermelt adóbevételek növelése is fontos szerepet játszik a település tervezett innovációi végrehajthatóságában.

Akció: kapcsolatfelvétel a bevonni kívánt profilú vállalkozásokkal, hogy feltérképezhessük igényeiket, amik alapján alakíthatóak az önkormányzat intézkedései, felmérni a környező

településeken jelenlévő vállalkozásokat és próbát tenni azok átcsábítására, övezet kijelölése ezen vállalkozások telephelyének.

3.1.2. A kulturális gazdaság erősítése, arcualatalkotó elemmé formálása

Ahhoz, hogy a gazdaság több lábra állva minél stabilabban fejlődjön, a legjobb eszköz a jelenlegi és várható viszonyok között a kulturális gazdaság erősítése, speciális kulturális termékek kifejlesztése, bevezetése és széles körű hírverése, hogy Herceghalom felkerüljön a térképre, öntudatos, vonzó, fiatalos településként váljon ismertté.

Jó hátteret biztosít ehhez az itt élők között a kulturális élethez, a kreativitáshoz kötődő értelmiségiek széles rétege. Így ezek a törekvések a megszerzett javak helyénvaló közcélú elköltését célozzák meg. A kulturális gazdasági profil és arcualat erősítéséhez igen jó adottságot jelentenek az itt élő képző- és iparművészek éppúgy, mint az igen jól reklámozható, fiatalosságot sugárzó művészeti általános iskola.

Mindez természetesen növeli az itt élők identitástudatát, illetve Herceghalom iránt érzett büszkeséget is, és hozzájárul a lakosok életminőségének javulásához, ahhoz, hogy a herceghalomiak Herceghalmon töltsék szabadidejüket.

„Hagyományőrző udvar” kialakítása, ami egyben állatsimogató, játszótér, ökotermékek, kistermelők és helyi kézműves termékek eladó helye, rendezvényhelyszín, ahol megtermelhető részben az óvoda zöldség, gyümölcs igénye, vagy terápiás céllal beteg gyerekek is látogathatják. Erre rengeteg remek külföldi példa van. Erősíti az identitástudatot és a környéken egyedülálló szolgáltatást jelent. Itt talán további megvalósítandó feladatként beszélni lehet egy ún. szolgáltatóház megépítéséről is.

Projekt cél:

A település imázsának erősítése, gazdasági több lábon állás erősítése, az itt élők helyben való szabadidő-eltöltésének növelése, a látogató-turizmus megeremtetése.

3.1.3. A turizmus, illetve a kerékpárturizmus növelése

A vezetés prioritásként kezeli, hogy a turizmus környezetbarát, a település adottságaival összhangban álló változatait messzemenően erősítse, egyúttal a lakosság számára biztosítsa a kulturált sportolási és szabadidős tevékenységek eltöltését, valamint támogassa polgárai egészséges életmódját. Ennek érdekében a Buda környéki Önkormányzati Társulás keretein belül el is kezdődött a tervezés, a kerékpárutak fejlesztése, illetve az egyes települések kerékpárútjainak összekötése (Zsámbéki medence, Natúrpark).

A térség kiváló földrajzi elhelyezkedése a szabadidős kerékpárturizmus szempontjából remek lehetőségeket rejt. Emellett a fővárosból a Velencei-tó, illetve a Balaton felé induló országos kerékpárhálózat elérése kulcskérdés a település számára, hogy Herceghalom belekerüljön a kerékpárturizmus vérkeringésébe.

Projektcél:

A kerékpárturizmus ösztönzése.

Akció: a kijelölt útvonal mentén pihenők kialakítása, kerékpározáshoz kapcsolódó szolgáltatások bevonása a pihenőhelyekre (mint kerékpár szerviz, kerékpár felszerelést árusító üzlet, vagy frissítőt/ételeket árusító kiszolgáló helységek; ld. Balaton környéki kis shopok). Ezt maga az önkormányzat is üzemeltetheti, vagy kiadhatja bérbe, az erre járó kerékpárosok beteretése egy-egy látványossághoz (Kiserdőben pihenő, kápolna).

3.1.4. OKOS TELEPÜLÉS megteremtése

Koncepció és stratégia készítése, valamint szükséges a helyi információs társadalom kiemelt fejlesztése, ami Herceghalom életének minden területét, a közigazgatást, a közszolgáltatásokat, a gazdaságot és a kultúrát egyaránt átszövi.

Projektcél:

Herceghalom az „okos település” fejlődési pályára történő állítása, mely folyamatos fejlesztéseket jelent és az újabb és újabb korszerű kihívásoknak való megfelelés.

Az eredmény mérhetősége:

Az e-mintavárosi célok megvalósulása részben az ilyen célokra fordított önkormányzati és más közösségi eszközök megvalósulásával, másrészt pedig rendszeresen ismétlődő reprezentatív felméréseken keresztül a lakossági szokások, a digitális kultúra, és ennek gazdasági hasznosítása nyomon követésével mérhető.

3.1.5. Ingatlanvásárlás – ingatlanhasznosítás

A gazdaság stabilabb fejlődésében az egyik, akár legfontosabb fontos eszköz lehet az ingatlanhasznosítás. Jól átgondolt, tervszerű megvalósítással kiváló befektetési és bevételi lehetőség, ami hosszútávon tudja biztosítani a település stabil fejlődését.

Végszó:

A Gazdasági Program feladata számba venni a település kiinduló adottságait, valamint azokat a folyamatokat, amelyek a következő időszakban meghatározhatják a helyi gazdaság mozgásterét, valamint ehhez képest rögzíteni a település által reálisan kitűzhető és kitűzendő célokat, meghatározni az irányokat. Megfogalmazni a jövőképet, kijelölni a rövid-, közép-, és hosszú távú fejlesztési terveket.

A cél az, hogy Herceghalom egy otthonos, élhető, hangulatos, értékőrző és -teremtő, egyúttal modern, magas színvonalú szolgáltatásokat nyújtó, dinamikusan fejlődő település legyen, ugyanakkor maradjon meg falusias-kertvárosias „zöld” jellege.

Ez nem csupán a Gazdasági Program deklarált célja, hanem küldetés is, mely origója, kiindulópontja minden döntésnek. Döntéseinket ennek szolgálatába állítva hozzuk. Egyfajta folyamatos és követendő irány minden vezetői lépés meghatározásánál.

Herceghalom, 2025. május

Csizmadia Zsuzsanna
polgármester